

Krista Hafner

Marjetica, hčerka Matjaževa

Ilustrirala Mara Kraljeva.

V. Turki

V tem hipu se je prikazal na vrtu sel. Ves je bil upehan in poten, komaj je še dihal. Ustavil se je pred kraljem Matjažem, vojaško pozdravil in izdahnul iz sebe eno samo besedo:

»Turki!«

Kakor bi bila strela udarila, je bilo vesele igre konec. Kralj Matjaž je postavil Marjetico na tla in se obrnil k selu:

»Kdo te pošilja?«

»Moj poveljnik. Turki so napadli našo vojsko prav ob meji naše dežele. Kakor listja in trave jih je. Povsod okoli požigajo domove, plenijo in ropajo mlade dečke in deklice, da jih vodijo s seboj v sužnost. Jok in stok gre pred njimi in za njimi. Naša vojska jim ni kos, le kralj Matjaž nas more rešiti. Tako pravi moj poveljnik.«

»Prav ima,« je zaklicel kralj Matjaž, se obrnil in kakor vihra odhitel v grad.

Urno si je oblekel vojno obleko, posadil na glavo svetlo čelado in si opasal brušeno sabljo. Odhitel je na dvorišče, kjer ga je že čakal osedlan konj, njegov zvesti šarec. Kraljica Alenčica in Marjetica sta prišli za njim na dvorišče in kralj Matjaž se je poslovil od njiju. Objel je ženko Alenčico, si pritisnil hčerko Marjetico na prsa in govoril:

»Zdaj moram z doma, na kraj svoje dežele, kjer mori ljudi kruti Turek. Ostani pridna ta čas, ko mene ne bo doma, in mamu ubogaj. Kadar ti bo dolgčas, naj ti stara Bara pripoveduje povesti, ali pa se igraj z Andrejčkom, svojim prijateljem. Toda na vrt ne hodi, da te Turki ne ujamejo. Odpeljali bi te s seboj v sužnost, in kaj bi počel tvoj očka, če bi se vrnil iz bitke, pa svoje deklice ne bi več našel doma. Bog te blagoslovi, srcece moje!«

Pokrižal je hčerko na čelo, po-

ljubil ženo Alenčico, se zavihтел na konja in jadrno kot puščica odvihral proti meji svoje dežele, na boj proti divjemu Turku.

VI. Bitka

Na meji so ga že čakali njegovi vojščaki. Postavili so mu lep šotor iz svile in baržuna in na vrhu zasadili na srebrni palici zlato jabolko, znamenje, da je to šotor slavnega kralja Matjaža. Ko so vojaki zagledali svojega kralja, so sneli čepice z glav, jih vihтели po zraku in vriskali, da je odmevalo na nasprotno stran, kjer je bila zbrana turška vojska. Kralj Matjaž pa je ukazal, naj zatrobijo trobente, ki kličejo vojake v boj. Nič ni čakal, komaj se je oddahnil, že se je postavil svojim vojakom na čelo in napadel Turka, še preden se je le-ta pripravil za boj. Kot povodenj se je njegova vojska razlila nad sovražnika. Ni še minil dan, že je bila

sovražna vojska potolčena. Vsi Turki so bili pobiti in njihova trupla so pokrivala širono poljano in rdeča kri je barvala zeleno trato.

Ko je bilo bitke konec, je rekel kralj Matjaž svojemu služabniku:

»Pojdi z menoj, da poiščeva med mrličmi turškega poveljnika, mogočnega Hasan pašo!«

Pregledala sta vse mrličje, toda poveljnika nista našla. Matjaž se je ustavil in globoka guba se mu je zarezala v čelo.

»Ušel je,« je rekel. »To je slabo. Dokler je on živ, ne bomo imeli miru. Ujeti ga moram.«

Urno je znova zajahal konja in se odpravil na pot, da poišče turškega poveljnika, Hasana pašo.

(Dalje.)

Lea Fatur

Kako je prvotni človek ustvarjal orodje in orožje

Prvotni človek je bil po izgonu iz raja navezan predvsem na svoje roke, noge, na svoje telo. Vse je bila roka: česalo, zajemalka, mera, kladivo, kuhalnica in tako naprej. Naredil si je glavnik iz kamna in izbrusil v njem zobe, kakor so mu kazali prsti. Iz lesa si je zvotlil zajemalko: ročaj kot roka do komolca, zajemalka odprta pest. Kladivo in sekira s toporiščem sta v pest stisnjena roka. Cedila so nastala iz prstov, ki si jih držal narazen. Kopača, klešče, grablje, motika, lopata so podaljšek in nadomestek rok. Bolj ko se je spametoval, bolj popolno orodje in orožje si je napravil. Prvotno je metal kamenje na sovražnike, prve frače in puše so metale kamenje. Loki, noži, vsi so bili podaljšek rok. Po gibanju in obliki nog si je izvrtal čoln, da bi hodil v tej povečani nogi po mokrem kakor po suhem. Meril je pot na čevlje, blago na lakte in sipko na pest. Daljavo je razdelil na dneve hoda, nova posestva je obhodil in jih vzel tako v last. In ko je delal prvotni človek hišo, kaj ni pogledal po svojem životu? Teme — streha, čelo — pročelje, oči — okna, usta — vrata. Kakor sloni život na nogah, tako je postavil hišo na stebre. Človeško telo je res velika umetnina, ki jo je ustvaril najvišji umetnik.